

свобод осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, таких як затримана особа, підозрюваний, обвинувачений тощо. Ми вважаємо, що під час кримінального провадження дотримання права на свободу та особисту недоторканність забезпечується не тільки належним виконанням процесуальних процедур, алгоритми яких закладені в КПК України, але й застосуванням певних інструментів, правових явищ і механізмів, спрямованих на забезпечення широкого спектру прав і свобод, з особливим акцентом на дотримання основоположних прав і свобод. На нашу думку, судовий нагляд і прокурорський нагляд повинні розглядатися як засоби захисту права на свободу та особисту недоторканність.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України в редакції від 19.05.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 19.05.2024).

2. Гузела М. Проблема затримання як заходу кримінального процесуального примусу: забезпечення прав затриманого в світлі ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». №4 (28), 2020. С. 238–245.

3. Посібник із застосування статті 5 Європейської конвенції з прав людини. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_5_ukr (дата звернення: 19.05.2024).

Кочкіна Д. Д.

курсант 4-го курсу

Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівці для підрозділів
Національної поліції

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Бойко О. П.

доцент кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВІДКРИТТЯ МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ІНШІЙ СТОРОНІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ЇХ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

Після повідомлення про підозру на прокурора покладається обов'язок у найкоротший термін закінчити досудове розслідування в одній із форм, передбачених ч. 2 ст. 283 КПК України [1]. Однією із форм закінчення

досудового розслідування є звернення до суду з обвинувальним актом.

Перед тим як прокурор звернеться до суду з обвинувальним актом, повинно бути забезпечено відкриття матеріалів провадження іншій стороні, під час якого можливі порушення зі сторони обвинувачення та випадки зловживання цим правом стороною захисту.

Так, ознайомлення з матеріалами кримінального провадження це є не лише обов'язок, який покладається на сторону обвинувачення перед зверненням до суду з обвинувальним актом, але й конституційне право особи відповідно до ст. 32 Конституції України [2].

Проте, така можливість надається стороні захисту не тільки на вищезазначеній стадії, а також і до завершення досудового розслідування, що визначено в ст. 221 КПК України.

Однак, на нашу думку, положення цієї кримінальної процесуальної норми може призводити до порушення прав сторони захисту та інших учасників кримінального процесу, оскільки слідчий, що здійснює досудове розслідування, посиляючись на означену норму, може відмовити у відкритті матеріалів у зв'язку з можливістю зашкодити досудовому розслідуванню такими діями. Також, законодавцем не визначена перспектива оскарження відповідного рішення.

Щодо цієї норми у науковців існують різні позиції, деякі вважають, що ознайомлення сторони захисту з доказами, зібраними стороною обвинувачення, є необхідним, оскільки лише за таких умов зберігається баланс інтересів у кримінальному судочинстві [3, с. 5]; інші ж дотримуються на думки про непотрібність навіть такого ознайомлення на етапі закінчення досудового розслідування у зв'язку з повним відкриттям усіх акумульованих стороною обвинувачення доказів, які й будуть в основі обвинувачення під час судового розгляду [4, с. 69].

На нашу думку, відповідна процесуальна дія є вкрай важливою, оскільки забезпечує дотримання засади змагальності сторін, визначеної в ст. 22 КПК України, хоча й потребує вдосконалення ст. 221 КПК України.

Відповідно до ст. 290 КПК України, ініціатива відкриття матеріалів провадження іншій стороні повинна належати саме прокурору, що вважаємо, є алогічним, оскільки це порушує необхідність оперативності досудового розслідування. Після того, як слідчий направив матеріали кримінального провадження до прокурора, останній приймаючи рішення про відкриття таких матеріалів, доручає цю процесуальну дію слідчому, і відповідно повертає їх органу досудового розслідування. Після чого, прокурор знову здійснює перевірку матеріалів кримінального провадження під час погодження обвинувального акту та повертає їх слідчому, який надалі направить їх до суду.

Тому, вважаємо таке «пересилання» матеріалів кримінального провадження на етапі їх відкриття може призводити до порушення строків досудового розслідування. Виходячи з вищезазначеного, пропонуємо внести

зміни до ст. 290 КПК України в якій доповнити слідчого до переліку суб'єктів, що мають повноваження прийняти рішення про надання доступу до матеріалів досудового розслідування.

Отже, відкриття матеріалів кримінального провадження є важливим етапом у процедурі звернення з обвинувальним актом до суду.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n4133> (дата звернення: 09.04.2024).

2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4381> (дата звернення: : 09.04.2024).

3. Яворський Б. І. Ознайомлення сторони захисту з матеріалами кримінальної справи як елемент в реалізації інституту сприяння захисту. *Адвокат* № 3 (102) 2009 С. 4-8.

4. Мірошниченко Є. О. Проблеми кримінального права і судочинства. Серія «Наукові праці». Харків. СПД 2005. 148 с.

Лісова Є. В.

курсант 4-го курсу

Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Бойко О. П.

доцент кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З МАТЕРІАЛАМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Вивчення матеріалів кримінального провадження вказує на важливість кримінальних процесуальних документів, якість яких в подальшому впливає на результат кримінального провадження.

Вирішення ряду теоретичних та практичних аспектів щодо їх створення і реалізації визначає можливість адекватного виконання своїх функцій у цьому контексті, а також підвищення ефективності виконання таких завдань кримінального провадження, як захист прав, свобод та законних інтересів його учасників [1].